

Pressemateriale til vismændenes miljøøkonomiske rapport

Materialet er klausuleret til tirsdag den 28. februar 2012 kl. 12

Vismændenes oplæg til mødet i Det Miljøøkonomiske Råd den 28. februar indeholder et tilbageblik på de sidste 10 års miljøpolitik (kapitel I), en analyse af den nødvendige indsats for at bevare den danske biodiversitet (kapitel II) samt en beregning af den såkaldt ægte opsparing (kapitel III). Hovedbudskaberne er:

Kapitel I. Dansk miljøpolitik 2000-2010

1. Renere luft og renere vand, men alligevel problemer med målopfyldelse

Rapporten indledes med et kapitel, der giver et overblik over udviklingen i miljøtilstanden og relaterer denne udvikling til en række mål i dansk miljøpolitik.

Adskillige former for luftforurening er nedbragt betydeligt i overensstemmelse med gældende målsætninger. Der er dog problemer med visse stoffer: Udledningen af kvælstofoxider (NO_x) er reduceret, men kun til lige omkring det fastsatte mål, og koncentrationen i luften af NO_2 er i flere byområder problematisk høj. For tjærestoffer (PAH), der især stammer fra husholdningernes brændeovne og fyr, er der ingen tendens til faldende udledning, og Danmark er langt fra at indfri sit reduktionsmål.

På vandområdet er der sket en reduktion af forureningen med nitrat og især fosfor fra landbruget. 2015-målet for reduktion af fosforforureningen fra Vandmiljøplan III er nået i god tid. Derimod er målet for reduktion af kvælstofudvaskningen opgivet og erstattet af nye reduktionsmål, hvoraf dele efterfølgende er udskudt til 2027.

Overvismand Hans Jørgen Whitta-Jacobsen udtaler:

“Luftforureningen er reduceret over de seneste ti til tyve år, men vi har problemer med helt at leve op til målene om udledning og koncentration af kvælstofoxider (NO_x). Og vi har store problemer med at overholde målene for reduktion af en række skadelige tjærestoffer i luften (PAH’er). Det sidste skyldes i høj grad brændeovne.”

Om problemerne med at overholde målene på vandområdet siger overvismanden:

“Det er beklageligt, at Danmark har opgivet at nå 2015-målsætningen for reduktion af kvælstofforureningen og udskudt store dele af målopfyldelsen fra 2015 til 2027. Manglende målopfyldelse og hyppige ændringer i målsætningerne undergraver troværdigheden i dansk miljøpolitik.”

“Selvom vandforureningen er nedbragt, er vi langt fra at leve op til målet i Vandrammedirektivet om en såkaldt “god økologisk tilstand”. Der er behov for nye tiltag, der kan reducere miljøbelastningen med næringsstoffer i vandmiljøerne.”

2. En række mål på miljøområdet bør omformuleres

Fundamentale markedsfejl gør, at der er behov for regulering på miljøområdet. Reguleringen bør imidlertid rette sig så direkte som muligt mod de konkrete markedsfejl. Det bør målsætningerne afspejle. Ellers vil de ikke virke fremmende for omkostningseffektive løsninger på miljøproblemerne.

Danmark har eksempelvis en målsætning om at fordoble skovarealet. Den er ikke præcist rettet mod opretning af konkrete markedsfejl. Hvis det er biodiversitet, der ligger bag, burde målet sigte på at omlægge eksisterende løvskov til urørt tilstand. Er det for at få rekreative områder, burde målet specificere, at skoven skal rejses tæt på byerne. Og beskyttelse af grundvandsressourcen vil tilsige, at skoven skal rejses i tilknytning til vandboringer. Målet om mere skov er formuleret så upræcist, at vi risikerer, at forfølgelse af målet leder til en forkert indsats.

Overvismand Hans Jørgen Whitta-Jacobsen udtaler:

”En række målsætninger på miljøområdet er uhensigtsmæssige, fordi de ikke er tilstrækkeligt målrettede eller ikke tager hensyn til anden regulering. Ambitionen om at nedbringe bruttoenergiforbruget med fire pct. inden 2020 er ikke målrettet. Det skyldes, at den vedrører energiforbruget, uanset om produktionen af energien giver anledning til forurening eller ej. Der er ganske enkelt ingen markedsfejl, der er knyttet energiforbruget som sådan.”

“Satsningen på mere vedvarende energi i kraftproduktionen er ikke gennemtænkt. Den tager ikke højde for det europæiske kvotesystem, som indebærer, at CO₂-udledningen fra energiproduktionen ligger fast på europæisk plan. Mere dansk vindmøllestrøm reducerer ikke mængden af CO₂ i atmosfæren og hjælper derfor ikke på klimaproblemet.”

Kapitel II. Biodiversitet

3. Bevarelse af biodiversitet kan have stor værdi. Behov for ændret fokus i naturpolitikken

Danmark har forpligtet sig til at standse tilbagegangen i biodiversiteten (den biologiske mangfoldighed). En analyse i rapporten, som er udarbejdet i samarbejde med biologer fra Københavns Universitet, giver et bud på hvilke indsatser, der kan sikre opfyldelse af denne målsætning. Analysen peger på, at 47.000 ha skov bør udlægges som urørt skov, og at der bør gennemføres beskyttelse af omkring 79.000 ha åben natur (eng, mose, hede, overdrev osv.). Det sidste involverer pleje af de åbne områder, inddragelse af ca. 44.000 ha tilstødende agerland samt etablering af kvælstoffri bufferzoner omkring den åben natur, hvor der ikke må være anlæg til husdyr. Tiltagene i skov og åben natur skal

bidrage til at sikre levestederne for et stort antal danske dyre- og plantearter. Omkostningerne ved at gennemføre tiltagene vurderes at være omkring 0,8 mia. kr. om året.

Om analysens resultater siger Hans Jørgen Whitta-Jacobsen:

“Der bør ændres fokus i den danske naturpolitik. I dag er indsatsen i høj grad koncentreret om Natura 2000-områderne, som overvejende er åbne naturområder. Det er uheldigt, fordi vores analyser peger på, at netop tiltag i skov er fundamentale i den samlede indsats for at sikre biodiversiteten. Lang flere skovarealer bør udlægges til urørt skov, hvor man ophører med skovdrift og med at dræne.”

Hans Jørgen Whitta-Jacobsen fortsætter:

“En del af dansk naturpolitik går ud på at skabe ny natur. Det kan være fornuftigt ud fra visse hensyn, men biodiversitet er ikke et af dem. Det tager lang tid at skabe natur, hvor mange arter lever. Derfor bør førsteprioritet i indsatsen for biodiversitet være at sikre den natur, vi allerede har, og forhindre, at den bliver ødelagt af eksempelvis for stor næringstilførsel eller intensiv skovdrift.”

Kapitel III. Ægte opsparing

4. Den danske ægte opsparing er positiv

Den ægte opsparing er udtryk for udviklingen i den samlede nationale formue i bredeste forstand. Ved opgørelsen af den ægte opsparing søges det blandt andet at tage højde for ændringer i miljøtilstanden og udvindingen af naturressourcer.

Analysen i rapporten indikerer, at den ægte opsparing i gennemsnit har udgjort 7,4 pct. af BNP om året i perioden 1990-2009. De største positive bidrag kommer fra øget humankapital (uddannelse) og opsparing i fysisk og finansiel kapital. Tilsammen har stigningen i disse tre typer af kapital i den betragtede periode bidraget til at øge den danske nationalformue i bred forstand med 15,8 pct. af BNP om året. De negative bidrag kommer især fra luftforurening, herunder i særlig grad fra en forværring af “klimakapitalen”, som er udtryk for den negative værdi af en stigende koncentration af drivhusgasser i atmosfæren. Denne vurderes (med stor usikkerhed) at have reduceret den danske nationalformue i bred forstand med ca. 5,8 pct. om året. Forringelsen skyldes de globale udledninger af drivhusgasser; de danske udledninger er forsvindende små i forhold hertil.

Hans Jørgen Whitta-Jacobsen siger om analysen af udviklingen i den ægte opsparing:

“Danmark har samlet set en positiv ægte opsparing, men påføres et tab af nationalformue ved, at mængden af drivhusgasser i atmosfæren bliver ved med at stige. Danmarks eget bidrag til klimaproblemet er imidlertid forsvindende lille. Klimaproblemet er et internationalt problem, og løsningerne ligger globalt. Dansk enegang på klima- og

energiområdet giver ikke megen mening. Konkret kan Danmark arbejde for, at EU's målsætninger på klimaområdet skærpes, og at reguleringssystemerne forbedres. EU's kvotesystem er grundlæggende en god konstruktion, men samspillet mellem kvote- og ikke-kvotesektor kan og bør forbedres.”

5. Nordsøbeskatning bør gennemgås nøje med henblik på forandring

Udtømmningen af ressourcer i Nordsøen bidrager også negativt til den ægte opsparing. Reduktionen af nationalformuen herfra vurderes at udgøre 1,8 pct. af BNP om året i gennemsnit over perioden 1990-2009.

Værdierne i Nordsøen er betydelige, ifølge en opgørelse i rapporten op til 50 pct. af et års BNP. Derfor er det vigtigt, at samfundet sikres en andel, der afspejler, at naturressourcerne er samfundets ejendom. Det er ligeledes vigtigt, at ressourcerne udnyttes optimalt, dvs. udvindingen bør ske i samfundsøkonomisk ønskeligt omfang til de lavest mulige omkostninger. For at sikre dette bør investeringerne i efterforsknings- og udvindingsaktiviteterne hverken forhindres eller overstimuleres af forvriddende skatteregler.

Om Nordsøbeskatningen udtaler overvismand Hans Jørgen Whitta-Jacobsen:

“Olien og gassen i Nordsøen er samfundets ejendom, og det ekstraordinære overskud – den såkaldte ressourcerente – bør derfor komme hele den danske befolkning til gode. Meget tyder på, at staten ikke får en passende andel af indtægterne i dag. Beregninger i rapporten viser, at samfundet under vedtagne regler kun får godt 70 pct. af ressourcerenten. En lignende beregning baseret på norske regler viser, at den norske stat får omkring 85 pct. af ressourcerenten. Der er god grund til at undersøge de juridiske muligheder for at ændre beskatningen i Nordsøen.”